

li.remissvar@regeringskansliet.se

li.fjr@regeringskansliet.se

Yttrande över slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20)

Länsstyrelsen Östergötland (Länsstyrelsen nedan) har beretts möjlighet att lämna yttrande över slutbetänkandet Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden (SOU 2023:20).

Sammanfattning

Länsstyrelsen tillstyrker i huvudsak förslagen.

Förslaget om rätt till ersättning avstyrks då Länsstyrelsen anser att frågan behöver utredas ytterligare.

Förbud mot bottentrålning i marina skyddade områden innanför trålgränsen

Länsstyrelsen tillstyrker utredarens förslag. I Östergötlands län finns ett par s.k. inflyttningsområden där bottentrålning i praktiken idag inte förekommer även om det inte är förbjudet. Ett förbud skulle helt eller delvis beröra fyra naturreservat/N2000 områden.

Frågor om ersättning

Länsstyrelsen anser att frågan om rätt till ersättning, och vilka anslag eventuell ersättning/utgifter ska tas ifrån, behöver utredas ytterligare. Det har nyligen tillsatts en utredning avseende en moderniserad fiskelag och förbättrade förutsättningar att bedriva vattenbruk (Dir. 2022:92). Utredningen ska lämna förslag till regeringen senast den 29 november 2024. Länsstyrelsen anser att frågor kring ersättning vid begränsningar av fiske med stöd av fiskelagen ska hänskjutas till fiskelagsutredningen som ska få i uppdrag att utreda frågan vidare.

Länsstyrelsens bedömning baseras på följande: Längs ostkusten (från Östhammars kommun i norr till Torhamns udde i söder) utgörs fiskevattnen av enskilda fiskevattnen med stor rådighet för den

enskilde fiskerättsägaren. I Östergötlands skärgård omfattar sådana vatten ca 63 000 hektar och här finns även många Natura 2000-områden. Den enda frifiskerätt på enskilt vatten som förekommer inom Östergötlands län, reglerat i bilagan till fiskelagen (1993:787), är fiske med handredskap samt i vissa områden med strömmingsskötar och långrev.

Vid regleringar av fiske i enlighet med fiskelagen har det inte tidigare utgått ekonomisk ersättning till enskilda fiskerättägare. Trots att den enskilde fiskerättsägarens möjlighet att bedriva fiske begränsas.

Länsstyrelsen deltog under 2017-2020 i projektet ReFisk som hade som målsättning att ta fram ett underlag till reviderade fiskeregler längs ostkusten. Bakgrunden till projektet var att bestånden av kustlevande arter som gädda och abborre minskat och att det fanns behov av ett ökat skydd. Länsstyrelsen presenterade ett underlag för Havs- och vattenmyndigheten under 2020 och Havs- och vattenmyndigheten (HaV) införde, i enlighet med förslaget, de förändrade reglerna i föreskrifter (Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön, FIFS 2004:36). Reglerna började gälla under 2021.

I Östergötlands län tillkom 18 nya fredningsområden för vårlekande fisk längs ostkusten och det finns idag totalt 33 fredningsområden i Östergötlands skärgård. En ambition i projektet var att inrätta fredningsområden i områden skyddade enligt miljöbalken. Det resulterade i att nio av de nya fredningsområdena ligger inom Natura 2000-områden och naturreservat.

Utöver detta infördes även generella begränsningar. Exempelvis gäller sedan 2021 att vid fångst av gös och gädda med handredskap eller ryssjor får maximalt 3 fiskar behållas per kalenderdygn. Vid handredskapsfiske gäller även ett s.k. fönsteruttag vid fiske efter gös (fisk mindre än 45 cm och större än 60 ska släppas tillbaka). Begränsningarna gäller alla (och även i Natura 2000-områden) och alltså även de som innehar enskild fiskerätt.

Av ovanstående framgår att det under senare år har införts flera begränsningar avseende fiskerätten i Östergötlands län. Det är dock oklart om nämnda begränsningar är att definiera som att "pågående markanvändning inom berörd del av fastighet avsevärt försvåras" och därmed skulle ge fiskerättsägaren rätt till ersättning enligt

utredningens förslag. Länsstyrelsen saknar sådana resonemang i utredningen. Vidare anser Länsstyrelsen att om det ska utgå ersättning till fiskerättsägarna för olika fiskeregelförändringar att alla fiskerättägare borde omfattas, dvs. även fiskerättsägare utanför Natura 2000-områden och andra områdesskydd.

Huruvida ersättning ska utgå eller inte bör bedömas utifrån inskränkningen per se och inte orsaken till den, dvs det bör inte vara en åtskillnad på om inskränkningen görs av naturvårdsskäl för att skydda ett Natura 2000 område eller om det görs av fiskevårdsskäl. Det kan bli svårt att få förståelse varför ersättning då kan vara aktuell i ett skyddat område och samtidigt inte i ett oskyddat. Det är också svårt att skilja på om en inskränkning görs av naturvårdsskäl eller av fiskevårdsskäl, vilket skapar en osäkerhet i rättsläget.

Länsstyrelsen ser också praktiska svårigheter då flera myndigheter blir inblandade. HaV är beslutande myndighet angående inskränkningen, Länsstyrelsen hanterar remisser om föreskrifter i skyddade områden, värderingar, förhandlingar och kungörelser av skyddade områden samt att det är Naturvårdsverket som står för ersättningen.

Länsstyrelsen vill även påpeka att ett ersättningsförfarande vid regleringar av fiske längs ostkusten kommer att försvåra fiskevårdsarbetet i området.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av länsrådet Ann Holmlid med fiskekonsulenten Lars Gezelius som föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefen för Enheten för Vatten, Niclas Bäckman och länsfiskekonsulenten Jörgen Dahlin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.